

Р.С. Гуревич

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВНЗ

У статті проаналізовано застосування сучасних технологій навчання в інтеграції з використанням сервісів Інтернет у навчальному процесі ВНЗ та їх вплив на якість підготовки майбутнього фахівця. Особливої уваги у вищій школі нині набувають педагогічні технології, що інтегруються з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ). Розвиток сервісів соціальних медіа дозволив здійснювати спілкування студентів між собою. Відповідно до цього, вони можуть бути використані в навчальному процесі ВНЗ. Таким інструментом може стати Блог. Він надає можливість створення нового навчального середовища, використання мультимедіа, розширення його дидактичних можливостей, підвищення його привабливості. Веб-квест у педагогіці – проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернет. Інтеграція технологій Блог і Веб-квест зумовили появу технології Блог-квест, що надає можливість здійснювати спілкування, обговорення, висунення та захист власних пропозицій у проекті, що розглядається.

Розроблення, впровадження в навчальний процес сучасних інноваційних технологій навчання, їхньої інтеграції з уже наявними технологіями, використання сервісів соціальних медіа, Інтернет тощо сприяють підвищенню якості навчального процесу, формуванню компетентного фахівця, здатного до роботи в інформаційному суспільстві та навчання впродовж усього життя.

Ключові слова: *освітні технології, сервіси соціальних медіа, підготовка майбутніх фахівців, навчання протягом усього життя, якість навчального процесу у ВНЗ.*

Постановка проблеми. XXI століття – століття інтенсивного розвитку технологій у сфері як техніки, так і освіти. Створення та розвиток технологій має на меті полегшити роботу людини, створити умови для цікавого життя, роботи тощо. Поняття технології, як відомо, не нове, воно виникло майже одночасно з людиною. Проте не кожна технологія є освітньою. Є технології, що сприяють розвитку фізичної сили, просуванню в просторі з найменшими зусиллями тощо.

Виникнення технологій, що підсилюють сенсорні сили людини, розширюють можливості спілкування з іншими людьми, належать до освітніх. Насамперед, це технологій, що підвищують інтелектуальні здібності людини, сприяють здобуттю, організації, збереженню, аналізу знань, їх інтеграції, застосуванню і передаванню інформації.

Нині актуальною є проблема розроблення і впровадження в навчальний процес освітніх технологій, котрі відповідно до вимог сучасного суспільства, ринку праці мають забезпечувати якісну підготовку майбутніх фахівців.

Аналіз попередніх досліджень. Як зазначено у Вікіпедії, освітня технологія – це система засобів, форм і способів організації освітньої взаємодії, що забезпечують ефективне управління та реалізацію освітнього процесу на основі комплексу цілей і певним чином сконструйованих інформаційних моделей освітньої реальності – змісту освіти.

У документах ЮНЕСКО технологія навчання (поняття не є загальноприйнятим в традиційній педагогіці) розглядається як системний метод створення, застосування і

© Р.С. Гуревич, 2014

визначення всього навчального процесу, викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних, людських ресурсів і їх взаємодії. Технологічність навчального процесу полягає в тому, щоб зробити навчальний процес повністю керованим. Учені виокремлюють:

1. Наочно орієнтовані технології навчання:
  - технологія постановки мети;
  - технологія повного засвоєння (за М. Кларінім);
  - технологія педагогічного процесу (за С. Шевченко);
  - технологія концентрованого навчання.
2. Особистісно орієнтовані технології навчання:
  - технологія навчання як дослідження;
  - технологія педагогічних майстерень;
  - технологія колективної діяльності;
  - технологія евристичного навчання.

Значна увага нині приділяється визначенню та розгляду сучасних освітніх технологій, що потребують узагальнення та систематизації.

Педагогічні системи можуть бути описані як цілісні явища за допомогою низки ознак (за В. Афанасьєвим):

- інтегративні якості (такі, котрими не володіє жодний із окремо взятих її елементів);
- складові елементи, компоненти;
- структура (зв'язки та відношення між частинами й елементами);
- функціональні характеристики;
- комунікативні властивості (зв'язку з навколишнім середовищем);
- історичність, наступність.

Істотними характеристиками системи є цільова орієнтація та результати. Як основу системоутворюючого каркаса доцільно використати нове для педагогіки поняття - технології та технологічний підхід до аналізу й проектування педагогічних процесів.

Нині в педагогічний лексикон міцно ввійшло поняття педагогічної технології, але в його розумінні й уживанні є певні утруднення.

Технологія - це сукупність прийомів, що застосовуються в будь-якій справі, майстерності, мистецтві (глуначний словник).

Педагогічна технологія - сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компонування форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичним інструментарієм педагогічного процесу (Б. Лихачов).

Педагогічна технологія - це змістовна техніка реалізації навчального процесу (В. Безпалько).

Педагогічна технологія - це опис процесу досягнення запланованих результатів навчання (І. Волков).

Технологія - це мистецтво, майстерність, уміння, сукупність методів обробки, зміни стану (В. Шепель).

Технологія навчання - це складена процесуальна частина дидактичної системи (М. Чошанов).

Педагогічна технологія - це продумана в усіх деталях модель спільної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів і вчителя (В. Ченцов).

Педагогічна технологія - це системний метод створення, застосування й визначення всього процесу викладання та засвоєння знань із обліком технічних і людських ресурсів та їхньої взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм освіти (ЮНЕСКО).

Педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, що використовуються для досягнення педагогічних цілей (М. Кларін).

У нашому розумінні педагогічна технологія є змістовим узагальненням, що вбирає в себе зміст усіх визначень різних авторів (джерел). Поняття “педагогічна технологія” може бути подане трьома аспектами:

1) науковим: педагогічні технології - частина педагогічної науки, що вивчає й розробляє цілі, зміст і методи навчання та педагогічних процесів, що проектуються;

2) процесуально-описовим: опис (алгоритм) процесу, сукупність цілей, змісту, методів і засобів для досягнення планованих результатів навчання;

3) процесуально-діючим: здійснення технологічного (педагогічного) процесу, функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних педагогічних засобів. Отже, педагогічна технологія функціонує і як наука, що досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, і як система способів, принципів і регуляторів, що застосовуються у навчанні, і як реальний процес навчання. Поняття “педагогічна технологія” в освітній практиці вживається на трьох ієрархічно супідрядних рівнях.

Загальнопедагогічний (загальнодидактичний) рівень: загально педагогічна (загальнодидактична, загальновиховна) технологія характеризує цілісний освітній процес у даному регіоні, навчальному закладі, на певному щаблі навчання. Тут педагогічна технологія синонімічна педагогічній системі: до неї включається сукупність цілей, змісту, засобів і методів навчання, алгоритм діяльності суб'єктів та об'єктів процесу.

Методичний (предметний) рівень: предметна педагогічна технологія вживається у значенні “часткова методика”, тобто як сукупність методів і засобів для реалізації певного змісту навчання й виховання в рамках одного предмета, класу, вчителя (методика викладання предметів, методика навчання, що компенсує, методика роботи вчителя, вихователя).

Локальний (модульний) рівень: локальна технологія становить технологію окремих частин навчально-виховного процесу, рішення часткових дидактичних і виховних завдань (технологія окремих видів діяльності, формування понять, виховання окремих особистісних якостей, технологія уроку, засвоєння нових знань, технологія повторення й контролю матеріалу, технологія самостійної роботи та ін.). Розрізняють технологічні мікроструктури: прийоми, ланки, елементи тощо. Вибудовуючись у логічний технологічний ланцюжок, вони утворюють цілісну педагогічну технологію (технологічний процес). Технологічна схема - умовне зображення технології процесу, поділ його на окремі функціональні елементи й позначення логічних зв'язків між ними. Технологічна карта - опис процесу у вигляді покрокової, поетапної послідовності дій (часто у графічній формі) із вказівкою засобів, що використовуються. В літературі та практиці роботи шкіл термін “педагогічна технологія” часто застосовується як синонім поняття “педагогічна система”. Як ми вже зазначали вище, поняття системи ширше, ніж технології, і включає, на відміну від останньої, самих суб'єктів і об'єктів діяльності. Поняття педагогічної технології предметного та локального рівнів майже повністю перекривається поняттям методик навчання, різниця між ними полягає лише в розміщенні акцентів. У технологіях більше подані процесуальний, кількісний і розрахунковий компоненти, у методиках - цільова, змістовна, якісна та варіативно-

орієнтовна сторони. Технологія відрізняється від методик своєю відтворюваністю, стійкістю результатів, відсутністю багатьох “якщо” (якщо талановитий вчитель, якщо здібні діти, гарні батьки тощо). Змішування технологій і методик приводить до того, що іноді методики входять до складу технологій, а іноді, навпаки, ті або інші технології - до складу методик навчання. Трапляється також застосування термінів-ярликів, не зовсім науково коректних, що закріпилося за деякими технологіями (колективний спосіб навчання, метод Шаталова, система Палтишева, вальдорфська педагогіка та ін.).

Значний вклад у розвиток проблеми освітніх технологій внесли П. Атутов, Ю. Бабанський, В. Безпалько, В. Биков, В. Боголюбов, А. Вербицький, М. Віленський, С. Гончаренко, В. Загвязінський, М. Кларін, Н. Кузьміна, В. Монахов, О. Пехота, О. Пометун, В. Сластьонін, С. Смірнов, П. Образцов, П. Підкасистий, Є. Полат, І. Роберт, С. Сисоєва, С. Смірнов та ін.

Слід зазначити зарубіжних дослідників, що працювали над зазначеною проблемою: Л. Андерсон, Дж. Блок, Б. Блум, Т. Гильберт, Р. Мейджер та ін.

Мета статті полягає в розгляді використання сучасних технологій навчання в інтеграції з використанням сервісів Інтернет у навчальному процесі ВНЗ та їх впливу на якість підготовки майбутнього фахівця.

Виклад основного матеріалу. Сучасна вища освіта, що базується на концепції Болонського процесу, спрямована на розвиток і саморозвиток особистості майбутнього фахівця, що ураховують особисті якості студента, оптимальність, несуперечливість дидактичним принципам, спрямованість на мотивацію здобуття знань, активізацію пізнавальної діяльності, самостійність та ін.

Тому особливої уваги у вищій школі нині набувають педагогічні технології, що інтегруються з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ). Нині виділяють технології, що інтегрують метод проектів та ІКТ, проектних технологій навчання, що сприяють формуванню високого рівня розвитку у студентів навичок, креативного творчого мислення, вміння оперувати інформацією, використовуючи розвиток навичок комунікації, розширюють можливості самоосвіти студентів та ін.

Проектування знань передбачає творчу співпрацю викладача і студента, інтелектуальне партнерство, активну діяльність з боку студента. Проте необхідно зазначити низку чинників, що впливають на успішне конструювання й ефективну роботу студента над проектом:

- формування бази знань, що становить основу для початку самостійної роботи над проектом;
- установка на нові знання, що здобувають у процесі дослідження;
- контроль над правильною інтерпретацією знань;
- формування вміння конструювати знання.

У процесі роботи в складі малих груп зі створення проекту студент не лише набуває досвіду соціальної взаємодії в творчому колективі, а й формує власне уявлення щодо принципів співпраці та використовує здобуті знання в конкретній діяльності (самостійно реалізує цілі, організацію власної діяльності, її самоконтроль і самоаналіз).

Беручи участь у проектній діяльності, студенти демонструють:

- знання та володіння основними дослідницькими методами (збирання та оброблення даних, наукове пояснення одержаних результатів, бачення і висунення нових проблем);
- уміння висувати гіпотези;

- володіння комп'ютерною писемністю з метою введення і редагування інформації (текстової, графічної), уміння працювати з аудіовізуальною і мультимедіа-технікою (за потребою);
- володіння комунікативними навичками;
- уміння інтегрувати раніше здобуті знання з різних навчальних дисциплін для розв'язання пізнавальних завдань.

Саме проекти з їх проблемами дозволяють реалізувати весь комплекс цілей навчання. Отже, після завершення навчання майбутні фахівці зможуть повною мірою організовувати та здійснювати керівництво проектом, допомагати та спрямовувати роботу над проектом.

Розвиток сервісів соціальних медіа дозволив здійснювати спілкування студентів між собою: обмінюватися думками, досвідом і знаннями, взаємодіяти один з іншим, встановлювати контакти, здійснювати обмін новинами, інформацією, відео, фото, музикою і гіперпосиланнями. Відповідно до цього, вони можуть бути використані в навчальному процесі ВНЗ. Таким інструментом може стати Блог.

Блог – це Інтернет-журнал подій, Інтернет-щоденник, основний зміст якого – регулярне додавання записів, що містять текст, зображення або мультимедіа [Вікіпедія].

Або **Блог** – це Веб-сайт, основний зміст якого – записи (текст, зображення, посилання, мультимедіа), що додаються регулярно й мають назву “пости” [1, с. 80].

Блог надає можливість створення нового навчального середовища, використання мультимедіа, розширення його дидактичних можливостей підвищення його привабливості.

Нині є значна кількість блогів, що використовуються викладачами і студентами в навчальному процесі:

- щоденник учителя: <http://dnevnik-alla.blogspot.com>;
- блог учителя англійської мови: <http://askorzunina.blogspot.com>;
- блог учителя німецької мови: <http://duotschbeinns.blog.tut.by>;
- блог з вивчення англійської мови: <http://osipovateacher.blogspot.com>.

Широкого використання в освіті набули Веб-квести.

Веб-квест у педагогіці – проблемне завдання з елементами ролівої гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернет [1, с.91].

Як зазначає А. Хуторський, Веб-квест (від англ. *Web* – павутина, *Guest* – пошук) – сторінки на сайтах в мережі Інтернет, що мають гіперпосилання на інші сторінки з певної теми [3, с. 451].

Інтеграція технологій Блог і Веб-квест зумовили появу технології Блог-квест, що надає можливість здійснювати спілкування, обговорення, висунення та захист власних пропозицій у проекті, що розглядається.

У Блог-квест, так само як і у Веб-квесті, за тим самим алгоритмом здійснюється інтерактивне спілкування студентів. Використовуються сервіси Веб 2.0, мова HTML, що не потребує знання програмування, представлення і роботу з сайтами. Робота в Блог-квесті в он-лайн режимі використовує сервіси: Word Presss, Blogger або My blog.

Зрозуміло, що поки інтерактивна технологія навчання Блог-квест досить молода (започаткована в 2008 р.). У цьому зв'язку наведемо деякі Блог-квести, що були розроблені і використовуються у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського:

• Блог-квест з природничо-математичних дисциплін: <http://informatkwest.blogspot.com/>;

• Блог-квест “Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей засобами мультимедіа”: <http://teachpid.blogspot.com/2013/09/advent-in-deutschland.html>;

• Блог-квест “Освітні системи різних країн”: <http://lehrersystem.blogspot.com>

• Блог-квест “Сучасні технології навчання”: <http://tehrlehr.blogspot.com/>.

Для прикладу наведемо Веб-сторінку Блог-квесту “Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей засобами мультимедіа”

Ураховуючи той факт, що нині всі студенти мають базові навички читання і запису текстової інформації, вміють з нею працювати, а також працювати та використовувати Інтернет та його сервіси, вони можуть використовувати технологію Блог-квест у будь-якому навчальному закладі.

Використання Блог-квестів не прив'язується до конкретного предмета і може бути використано в будь-якій предметній галузі. Крім того, технологія Веб-квест підходить для міждисциплінарного навчання, навчання дітей і дорослих, особливо для вчителів.

Блог-квест використовується в процесі колективної роботи, під час якої значна увага приділяється самостійній роботі, роботі в групах з використанням онлайн спілкування, маючи доступ до Інтернет, є можливість працювати з будь-якого місця і в будь-який час.

Використання сервісів Інтернет, здійснення навчання в практичній діяльності, інтерактивного навчання на основі Веб-квест та Блог-квест сприяє підготовці компе-

тентного фахівця, формуючи в нього такі компетенції: технічну, інформаційну, комунікаційну, культурологічну, соціальну. Це, у свою чергу, впливає на формування навичок самостійного пошуку розв'язання поставленої проблеми, її подання та відповідальності кожного учасника за прийняте рішення, інтеграцію знань, набутих у процесі навчання.

Висновок. Розроблення, впровадження в навчальний процес сучасних інноваційних технологій навчання, їхньої інтеграції з уже наявними технологіями, використання сервісів соціальних медіа, Інтернет тощо сприяє підвищенню якості навчального процесу, формуванню компетентного фахівця, здатного до роботи в інформаційному суспільстві та навчання впродовж усього життя.

Список літератури: 1. Гуревич Р. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навч. пос. / Р.С.Гуревич, М.Ю.Кадемія, Л.С.Шевченко; за ред. Р. С. Гуревича. – Вінниця : ТОВ фірма "Планер", 2012. – 348 с. 2. Кадемія М. Ю. Використання сервісів соціальних медіа в навчальному процесі ВНЗ : Блоги, Веб-квести, Блог-квести: навч. пос. / М. Ю. Кадемія. – Вінниця : ТОВ фірма "Ландо", 2013. – 198 с. 3. Хуторской А. В. Современная дидактика : учебное пос. / А. В. Хуторской. – 2-е изд. перераб. – М. : Высш. шк., 2007. – 639 с.

Bibliography (transliterated): 1. Gurevich R. S. Informacijni tehnologii navchannja: innovacijnij pidhid : navch. pos. / R. S. Gurevich, M. Ju. Kademija, L. S. Shevchenko ; za red. R. S. Gurevicha. – Vinnicja : TOV firma "Planer", 2012. – 348 s. 2. Kademija M. Ju. Vikoristannja servisiv social'nih media v navchal'nomu procesi VNZ : Blogi, Veb-kvesti, Blog-kvesti: navch. pos. / M. Ju. Kademija. – Vinnicja : TOV firma "Lando", 2013. – 198 s. 3. Hutorskoj A. V. Sovremennaja didaktika : uchebnoe pos. / A. V. Hutorskoj. – 2-e izd. pere-rab. – M. : Vyssh. shk., 2007. – 639 s.

УДК 378.147.091.313

Р.С. Гуревич

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ

В статье проанализировано применение современных технологий обучения в интеграции с использованием сервисов Интернета в учебном процессе вузов и их влияние на качество подготовки будущего специалиста. Особое внимание в высшей школе сейчас приобретают педагогические технологии, интегрируемые с информационно-коммуникационными технологиями (ИКТ). Развитие сервисов социальных медиа позволило осуществлять общение студентов между собой. В соответствии с этим, они могут быть использованы в учебном процессе вуза. Таким инструментом может стать блог. Он предоставляет возможность создания новой учебной среды, использования мультимедиа, расширения его дидактических возможностей, повышения привлекательности. Веб-квест в педагогике - проблемное задание с элементами ролевой игры, для выполнения которого используются информационные ресурсы Интернет. Интеграция технологий Блог и Веб-квест обусловили появление технологии Блог-квест, что позволяет осуществлять общение, обсуждения, выдвижения и защиту собственных предложений в рассматриваемом проекте.

Разработка, внедрение в учебный процесс современных инновационных технологий обучения, их интеграции с уже имеющимися технологиями, использование сервисов социальных медиа, Интернета способствуют повышению качества учебного процесса,

формированию компетентного специалиста, способного к работе в информационном обществе и обучению в течение всей жизни.

Ключевые слова: образовательные технологии, сервисы социальных медиа, подготовка будущих специалистов, обучение на протяжении всей жизни, качество учебного процесса в вузе.

UDC 378.147.091.313

R. Gurevych

USE OF MODERN TECHNOLOGY EDUCATION UNIVERSITIES

This paper examines the use of modern learning technologies in the integration using Web services in the university teaching process and their impact on the quality of training of future specialists. Special attention in high school now acquire educational technology that integrates with information and communication technologies (ICT). The development of social media services allow students to carry out communication with each other. Accordingly, they can be used in teaching high school. This tool can be a blog. It allows you to create a new learning environment, the use of multimedia teaching expanding its opportunities, to enhance its appeal. Web Quest in pedagogy - problem with task role-playing game elements, which are used to carry information resources online. Integrating Technology Blog and Web quest led to the emergence of technology blog quest that allows you to communicate in discussion, nomination and protection of their own proposals in the project in question.

Development, implementation in the educational process of modern technologies innovative teaching, their integration with existing technology, the use of services socially media, Internet, etc. improves the quality of the educational process, formation of competent professionals, able to work in the information society and lifelong learning life.

Keywords: educational technology, social media services, training future professionals, lifelong learning, the quality of the educational process at universities.

Стаття надійшла до редакційної колегії 27.03.2014